

13.12.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**13 Aralık 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

13 Aralık 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler ve Bazı Uzmanlık Kuruluşları Arasındaki 21 Ekim 1965 Tarihli Değiştirilmiş Teknik Yardım Standart Anlaşması Hükümlerinin Gerekli Değişikliklerle Birleşmiş Milletler Türkiye Mukim Koordinatörlük Ofisi ve Personeli Hakkında 1 Yıl Süreyle Uygulanmasına İlişkin Olarak Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Sekreteryası Arasında Teati Edilen Ekli Notaların Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6532)

— Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi Arasında İki Yıllık İş Birliği Anlaşması 2022/2023’ün Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6533)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6534)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6535)

— 1974 Denizde Can Emniyeti Uluslararası Sözleşmesine İlişkin 1988 Protokolünün Eklerinde Yapılan İlişik Değişikliklerin Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6536)

— Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA III) Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti’ne Yapılacak Birlik Mali Yardımının Uygulanmasına İlişkin Özel Düzenlemeler Hakkında Mali Çerçeve Ortaklık Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6537)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Resmi İlan Fiyatlarının Ekli Tarifede Gösterildiği Şekilde Tespit Edilmesi ile 23/2/2022 Tarihli ve 5205 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6538)

— İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 6539)

— Bekaert İzmit Çelik Kord Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine Ait Kocaeli İli, İzmit İlçesi Ali Kahya Mahallesi, Sanayi Caddesi No: 88 Adresinde Yer Alan İşyerinde Birleşik Metal-İş Sendikası ile Bekaert Kartepe Çelik Kord Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketine Ait Kocaeli İli, Kartepe İlçesi, Köseköy Mahallesi, Ankara Caddesi No: 269-5 Adresinde Yer Alan İşyerinde Özçelik-İş Sendikası Tarafından Alınmış Olan Grev Kararlarının, Millî Güvenliği Bozucu

13.12.2022

Nitelikte Görüldüğünden Altmış Gün Süreyle Ertelenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6540)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY'ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİK

— Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Türk Gıda Kodeksi Yenilebilir Kazein ve Kazeinat Tebliği (No: 2022/21)

KURUL KARARLARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 08/12/2022 Tarihli ve 11435, 11436-1, 11436-2, 11436-3, 11437, 11438, 11439 Sayılı Kararları

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 3, 5 ve 9. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Doğa ana 2023'te tahıllarla işbirliği yapmayacak

Enflasyon, yüksek gübre fiyatları küresel tahıl üretiminde maliyetleri artırarak baskı yaratırken, hava durumunun yeni yılda arzı aşağı yönlü etkileyecek bir faktör olması bekleniyor. Bu da fiyatların yüksek seviyelerini koruyabileceği anlamına geliyor.

Yeni bir yıla girerken, enflasyon ve bununla mücadele için çeşitli önlemler konusundaki küresel tartışma devam ediyor. Politik ve ekonomik beyinlerin tüm çabalarına rağmen, yüksek emtia fiyatları ve güçlü küresel talep sürüyor. Özellikle tarım emtiaları tarafında güçlü fiyatların 2023 yılında da devam etmesi bekleniyor. Zira doğa ananın koyduğu engeller düşük arz sorunu yaratıyor. Ayrıca devam eden enerji krizinin yarattığı gübre sıkıntısı 2023 yılında da tarım üreticilerinin başına çöreklenmeye devam edecek gibi gözüküyor.

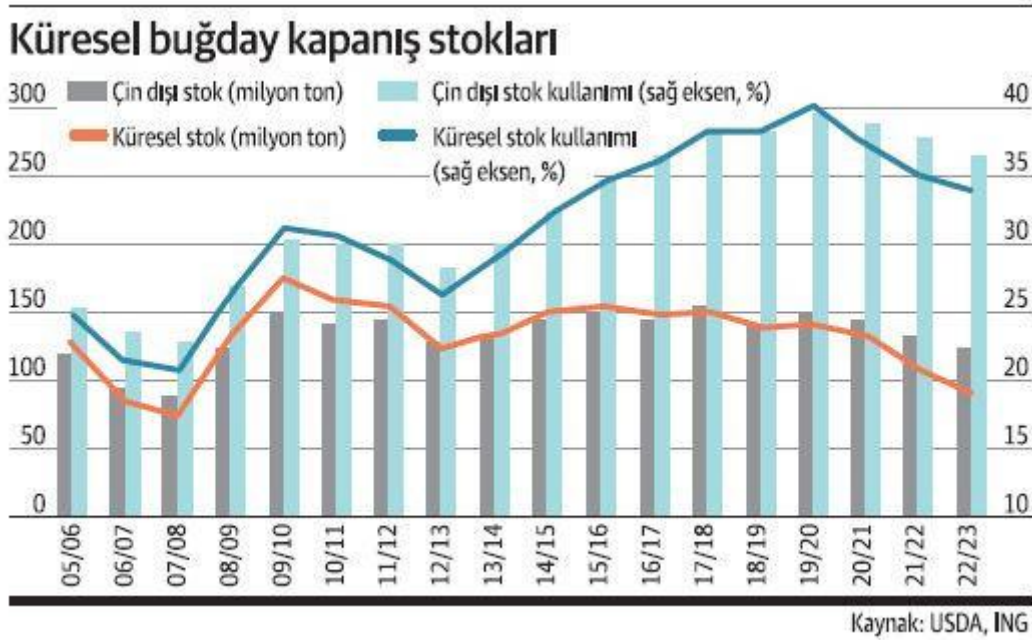
Bu yıl Rusya ve Ukrayna'daki savaş ve 'işbirliği yapmayan' doğa ana, emtia fiyatlarını tarihsel olarak yüksek seviyelerde tuttu. Mısır 1 yıl öncesine göre yüzde 8.5, soya fasulyesi yüzde 17 yukarıda. 2022'de son yılların en yüksek seviyesini test ettikten sonra buğday ise Rusya'nın ihracatının devam etmesinin yardımıyla yüzde 8 aşağıda. Pirinç ise bu yıl neredeyse yüzde 20 yükseldi. Kakao ve kahve yıla başladıkları bölgede hareket ediyor. Şeker fiyatları yılbaşına kıyasla yüzde 3.5 artıda.

ABD, Arjantin, Brezilya gibi büyük üreticiler etkileniyor

2023 yılında tarım emtialarında merkez bankalarının, Çin'deki Mısır ve soya fasulyesi fiyatında kırılma yaşanabilir Tarım analisti Naomi Blohm, mısır ve soya fasulyesi için

grafik göstergelerin yukarı yönlü fiyat kırılmalarına işaret ettiği uyarısı yapıyor. Soya fasulyesinde kısa vadede potansiyel 2.50 dolarlık, mısırdaki 1.00 dolarlık kırılma geldiğini söylüyor. JPMorgan Research tarımsal emtia stratejisti Tracey Allen, mısırla ilgili bir araştırma makalesinde "Hava durumu burada ve şu anda çok önemli bir faktör" diyor. Allen, "Dünya pazarına ihraç edilebilir tarım ürünleri tedarikimizin kritik derecede kısıtlı olduğu bir zamanda, mahsul koşullarında bir miktar bozulma, toprak nemi eksikliklerinin oluşmasını ve önemli tahıl ve yağlı tohum mahsullerinin verim potansiyelinde gerileme bekliyoruz" ifadelerini kullanıyor. S&P Global'in araştırması, kuraklığın 2022/23'te ABD'de mısır üretimini aşağı çekerek fiyat baskılarının artmasını beklediğini gösterdi. COVID kısıtlamaları ve savaşın yanında kontrol edilemeyen hava olayları izlenecek. ABD'de tahıl stoklarına bakıldığında dokuz üründe sıkışıklık dikkat çekiyor. Dünya mısır ve buğday arzı düşüş eğiliminde. Kuzey yarım kürenin tamamında bu yaz sıcaklık ve kuraklık tahıl üretimini frenledi. Arjantin'de önemli üretim dönemlerinde kuraklık devam ederken, Brezilya'nın bazı bölgeleri çok fazla yağmur alıyor ve bazı alanlar ise kuruyor. Tüm bunlar yeni yılda tahıl piyasalarında baş ağrısı yapabilir ve fiyat dalgalanmalarına yol açabilir.

Buğday üretiminde arz sıkışıklığı sürecektir

ING'nin 2023 görünümü raporunda küresel buğday piyasalarının 2022/23 sezonunda daralmasının muhtemel olduğu belirtiliyor. Tahminler, 2023/24 döneminde fiyatların yukarı yönlü destekleneceği şeklinde. ING, CBOT vadeli işlemlerde fiyatların 2023 ilk çeyreğinde kile başına ortalama 8.50 dolar, ikinci çeyrekte 8.40 dolar olacağını öngörüyor. Son iki çeyrek için sırasıyla 8.50 dolar ve 8.70 dolar tahmininde bulunuyor. Euronext'te her bir çeyrek için ton başına fiyat tahmini ise sırasıyla 340 euro, 325 euro, 325 euro ve 335 euro şeklinde. Finans kuruluşu, arz risklerine şöyle sıralıyor:

2022/23 için küresel buğday kapanış stoklarının 268 milyon tonun biraz altına, yani 2016/17'den bu yana en düşük seviyelere inmesi bekleniyor.

Ukrayna, 2022/23 sezonu için 6 milyon hektardan fazla kışlık buğday ekti, ancak yalnızca yaklaşık 4,6 milyon hektar hasat edildi. Sonuç olarak, Ukrayna buğday üretiminin bir önceki sezondaki 33 milyon tondan 20 milyon tona düştüğü tahmin ediliyor. Karadeniz'den gelen arz riski hâlâ çok fazla.

ABD'de kışlık buğday üretiminde gerileme bekleniyor. 2022/23 kapanış stoklarının 2007/08'den bu yana en düşük seviyede olması bekleniyor.

2022/23'teki toplam AB buğday üretiminin yıllık bazda yaklaşık yüzde 3 düşüşle 134 milyon tona düştüğü tahmin ediliyor.

Mevcut durumda riskler, 2023/24 pazarlama yılında daha sıkı bir buğday dengesine doğru gidildiğini gösteriyor.

Yüksek gübre fiyatı piyasayı dalgalandırabilir

Ukrayna'daki savaş, Rusya ve Belarus'un ihracatına yönelik Batı yaptırımları ve Çin'in ihracat kısıtlamaların gübre pazarlarında yarattığı kargaşa sürüyor. 2021'de başlayan gübre fiyatlarındaki artış, 2022'de çiftçinin erişiminin azalmasına ve talebin düşmesine neden oldu. Çiftçilerin önümüzdeki sezon için ihtiyaç duyacakları gübre miktarına ilişkin belirsizlik, gelecek yılın mahsul verimi için daha bulanık bir görünüme yol açıyor. Verim üzerindeki etki 2023'te, özellikle çiftçilerin Avrupa, ABD ve Çin'deki emsallerine kıyasla genellikle daha az uyum sağlama araçlarına sahip olduğu ve daha az devlet desteği aldığı Afrika ve Asya ülkelerinde daha belirgin hale gelebilir. Bunun emtia vadeli işlemleri üzerinde yukarı yönlü bir etkisi olabilir. Gübre ticaretindeki değişimler de değişim yaşanıyor. Alıcılar bu yıl azot ve potas için Rusya'dan başka yerlere bakmak zorunda kalırken, Çin azotu ve fosfatı yerine de

alternatif bulmaya çalışıyor. AB'den yapılan ihracat da azılıyor, Avrupa ülkeleri Cezayir, Mısır ve Trinidad Tobago'dan alımlarını artırıyor.

Mısır ve soya fasulyesi fiyatında kırılma yaşanabilir

Mısır fiyatlarının

1 yıllık seyri (CBOT, kile/\$)

Tarım analisti Naomi Blohm, mısır ve soya fasulyesi için grafik göstergelerin yukarı yönlü fiyat kırılmalarına işaret ettiği uyarısı yapıyor. Soya fasulyesinde kısa vadede potansiyel 2.50 dolarlık, mısırdaki 1.00 dolarlık kırılma geldiğini söylüyor. JPMorgan Research tarımsal emtia stratejisti Tracey Allen, mısırla ilgili bir araştırma makalesinde "Hava durumu burada ve şu anda çok önemli bir faktör" diyor. Allen, "Dünya pazarına ihraç edilebilir tarım ürünleri tedarikimizin kritik derecede kısıtlı olduğu bir zamanda, mahsul koşullarında bir miktar bozulma, toprak nem eksikliklerinin oluşmasını ve önemli tahıl ve yağlı tohum mahsullerinin verim potansiyelinde gerileme bekliyoruz" ifadelerini kullanıyor. S&P Global'in araştırması, kuraklığın 2022/23'te ABD'de mısır üretimini aşağı çekerek fiyat baskılarının artmasını beklediğini gösterdi.

Pirinçte gümrük vergisi sıfırlandı

Pirinç ithalatının gümrük vergileri 31 Ağustos 2023'e kadar sıfırlandı.

Pirinç ithalatına uygulanmakta olan gümrük vergisi, menşe ülke fark etmeksizin 31 Ağustos 2023 tarihine kadar sıfırlandı.

Resmi Gazete'de yayımlanan ithalat rejimi kararında değişiklik yapılmasına dair Cumhurbaşkanı kararıyla, pirinç çeşitleri ve çeltik ithalatının menşe ülkelere göre gümrük vergilerini belirleyen listeye bir dip not eklendi.

Dipnot uyarınca söz konusu ithalata uygulanmakta olan gümrük vergileri 31 Ağustos 2023 tarihine kadar sıfırlandı.

Sulama projelerine 15 yılda 2 milyar lira ödendi

Tarım ve Orman Bakanlığı, Türkiye genelinde 2007'den bu yana 47 binden fazla sulama projesine 2 milyar lirayı aşkın ödeme yapıldığını duyurdu.

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, 2007'de başladığı bireysel tarla içi modern sulama sistemlerini hibe yoluyla teşvik etmeye devam ediyor. Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, Türkiye genelinde 2007'den bu yana 47 bin 264 projeyi hibe kapsamına alınarak 2 milyar lirayı aşkın ödeme yapıldı.

Bakanlık, mal alım tutarı 1 milyon liraya kadar yatırımlarda yüzde 50 hibe desteği sağlıyor. Söz konusu desteklerin verildiği sulama sistemleri tarla içi damla, tarla içi yağmurlama, tarla içi mikro yağmurlama, tarla içi yüzey altı damla, lineer veya center pivot, tamburlu, güneş enerjili olanlar ile tarımsal sulama amaçlı güneş enerji sistemleri ve akıllı sulama sistemlerinden oluşuyor.

Türkiye genelinde 2007'den bu yana 47 bin 264 sulama projesini hibe kapsamına alan Bakanlık, 4 milyon 703 bin 211 dekar alanın modern sistemlerle sulanmasını sağladı. Bu projeler için toplam 2 milyar 13 milyon 486 bin 439 lira hibe desteği ödendi.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında da 15 Mart itibarıyla ülke genelinde proje kabul işlemlerine başlandı. Bugüne kadar 773 bin 953 dekar alanda 8 bin 704 proje için başvuru yapıldı.

Bu yıl için talep edilen 622 milyon 368 bin 226 liralık ödeneğin 300 milyon lirası tahsis edildi. Böylece 395 bin 229 dekar alanda, 4 bin 733 projeye 238 milyon 950 bin 565 lira hibe ödemesi gerçekleştirildi.

37 bin hektarda kapalı sisteme dönüşüm sağlandı

Konuya ilişkin değerlendirmelerde bulunan Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, dünya konjonktürünü de dikkate alarak, su konusunu milli güvenlik meselesi olarak değerlendirdiklerini bildirdi.

Sulama yönetimi alanında yapılacak çalışmaların Türkiye'nin geleceğini de planlamak anlamına geldiğini vurgulayan Kirişçi, suyu her alanda tasarruflu kullanmanın önemli olduğunu ifade etti.

Kirişçi, tasarruf sağlamak ve birim sudan daha fazla faydalanabilmek için borulu sulama sistemlerini yaygınlaştırdıklarını belirterek, şu değerlendirmede bulundu: "Şu an yüzde 32 olan borulu şebeke sisteminin, yeni projeler ve eski sulama sistemlerinin modernizasyonu ile yüzde 45-50 civarına ulaşmasını öngörmekteyiz. Sulama tesislerinin bakım ve onarım çalışmalarıyla giderilemeyecek boyuttaki ihtiyaçlarını 'yenileme projesi' kapsamında değerlendirmekteyiz. Yenileme projesi kapsamında bugüne kadar 37 bin hektar alanda kapalı sisteme dönüşümü sağlanmıştır. 1,3 milyon hektar alanda ise çalışmalar devam etmektedir. Klasik kanal ve kanalet sisteme sahip bu alanların borulu şebekeye çevrilmesi halinde ortalama su tüketimlerine göre damlama ve yağmurlama sulama yöntemiyle 5,8 milyar metreküp su tasarrufu sağlanacaktır. Bu da sulamada kullanılan suyumuzun yüzde 13'üne karşılık gelmektedir."

Sınırlı su kaynaklarının bütün sektörlerde çevreyle uyumlu şekilde etkin kullanılması gerektiğini vurgulayan Kirişçi, çiftçilerin tasarruflu ve modern sulama sistemlerine geçmesini sağlamak için teşvikler verdiklerini kaydetti.

Nebati'den asgari ücret açıklaması: Fukaraya vermek bereket getirir

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, enflasyonun matematiksel olarak düşmesi hakkında, “Vatandaş enflasyonda “baz etkisi”ne değil, cebine bakar” dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Ekonomim'den Vahap Munyar'ın sorularını yanıtladı. Nureddin Nebati, enflasyonun Aralık'ta düşeceğini sözlerinin tekrarladı. Munyar, Nebati'ye enflasyon düşüşünün baz etkisi yani matematiksel olarak düşeceğini hatırlatması üzerine, “Vatandaş enflasyonda “baz etkisi”ne değil, cebine bakar. Doğru, matematiksel bir düşüş göreceğiz ama hissedilecek gerileme de olacak” dedi.

“İPLİK FİYATLARI ÇOK GERİLEDİ”

Nebati, Türkiye’de gıda enflasyonu zirvedeyken, dünyada emtia fiyatların düşüşe işaret etti. Nebati, “Örneğin iplik fiyatları çok geriledi. Pamuk fiyatı geçen yılın altına indi. Genelde emtia fiyatlarının inmesi, enflasyonun bir anlamda ithal yoluyla gelen tarafını ortadan kaldıracak” dedi.

NEBATİ'DEN İHRAÇATCIYA: PLANIMI BOZAR ŞİKAYET ETMESİNLER

İhracatçıların doların 18 lira düzeyinde yatay seyir izlemesinin rekabette zorluk yarattığının hatırlatılması üzerine, “Döviz kurundan boşuna şikayet etmesinler. Optimal noktanın çok uzağında değil. Dövizdeki artışlar benim enflasyon planımı bozar. Enflasyonu yukarı çekici etki yapabilir” sözlerini sarf etti.

ORTA DİREĞİN HAYALİ DEĞİL MİDİR?

Gayrimenkul sektöründeki sıkıntılar hakkındaki soruya da yanıt veren Nebati, “Orta direğin hayali bir ev, bir otomobil sahibi olabilmektir değil mi?” diyerek iktidarın konut projesini işaret etti.

“FAKİR FUKURAYA VERMEK BEREKER GETİRİR”

Nebati, asgari ücret için ise şunları sarf etti:

“Asgari ücretliye de, memura da, emekliye de ne verilse haklarıdır. Dar gelirliye, fakir fukaraya vermek bereket getirir. Asgari ücretin enflasyonu fazla tetiklemesine yol açacak bir adım da atılmasa iyi olur.”

Mevduat kredi faizi makası 6.44 puana kadar yükseldi

Türk Lirası mevduat faizi ile ticari kredi faizi arasındaki fark mevduat lehine arttı. Faiz oranları ise son yılların en yüksek ve en düşük seviyelerine geriledi.

Şebnem TURHAN

TL mevduat faizi ile ticari kredi faizi arasındaki fark mevduat lehine açılmaya devam ederken faiz oranları da son yılların en yüksek ve en düşük seviyelerine geldi. Bankaların önümüzdeki iki haftada TL mevduat faizinde yüzde 30'u aşması ve yarışın hızlanması bekleniyor.

Merkez Bankası'nın makroihtiyati tedbirleri ve politika faizi indirimi sonrasında 2 Aralık haftası itibariyle bankaların kurumsal kredi kartı ve KMH hariç ortalama ticari kredi faizi yüzde 15,48 ile 2 Ekim 2020 haftasının ardından en düşük seviyesine indi. TL mevduat faizinde ise yükseliş sürüyor. 3 aya kadar vadeli ortalama TL mevduat faizi yüzde 21,92 ile 26 Nisan 2019'dan bu yana en yüksek seviyesine çıktı. Yani ticari kredi faizi 24 ayın en düşüğüne gerilerken TL mevduat faizi de 44 ayın en yüksek seviyesine ulaştı. Bankacılık kaynakları önümüzdeki iki haftada TL mevduat faizlerinde artışın hızlanacağını ve yüzde 30'u aşan seviyelerde faiz oranları görüleceğini belirtirken bunun kısa vadeli de olsa TL mevduat sahibine avantaj sağlayacağını dile getirdi. TL mevduat faizi ile ticari kredi faizleri arasındaki makas ise 6.44 puana çıktı.

Merkez Bankası'nın ekim ortasıyla TL mevduat oranına yönelik üst üste getirdiği makroihtiyati önlemler bankaları hem akıl almaz yeni uygulamaları devreye almaya itmiş hem de TL mevduat yarışını hızlandırmıştı. Merkez Bankası hem bankalara TL mevduatta yüzde 50 oranının altında kaldıkları takdirde ek menkul kıymet tutma hem de yabancı para zorunlu karşılık tutarı üzerinden bankaya komisyon ödemeleri zorunluluğu getirdi. Yeni yılla birlikte TL mevduatta yüzde 50'nin altında kalan bankalar hem menkul kıymet alacak hem de yüksek komisyon ödeyecek.

18 Ekim haftasından sonra bankaların TL mevduata ödedikleri faiz oranı hızla arttı. Buna karşın Merkez Bankası'nın politika faizi indirimleriyle bankaların ticari kredi faizine ek menkul kıymet alma zorunluluğu olmadan uygulayabildikleri faiz oranı ise geriledi. Ticari kredi faizleri kurumsal kredi kartı ve KMH hariç 14 Ekim haftasından 2 Aralık haftasına kadar neredeyse 3 puan düşerek yüzde 15,48'e geldi. TL mevduat faizleri de aksi bir yol izledi ve 14 Ekim haftasından 2 Aralık haftasına gelene kadar 2.7 puan artarak yüzde 21,92'ye çıktı. Her iki faiz oranı da son dönemlerin en yüksek ve en düşük faiz oranı olarak öne çıkarken bilançoları olumsuz etkileyebilme potansiyeli barındıran mevduat faizinin kredi faizinin üzerinde olduğu makas ise açılmaya devam etti.

Kamu bankalarında ticari kredi büyüme hızı arttı

Bu dönemde TL ticari kredi kullanımı ise özellikle kamu bankalarında hızlandı. Merkez Bankası verilerine göre TL ticari kredilerde 13 haftalık yıllıklandırılmış ve kur etkisinden arındırılmış büyüme sektör genelinde 2 Aralık itibarıyla yüzde 26,25'e çıktı. Temmuzda Merkez Bankası'nın artırdığı makroihtiyati önlemler nedeniyle ticari kredi büyümesi yüzde 19'a kadar gerilemişti. Ancak ağustostaki faiz indirimi sonrasında yeniden bir ivme yakalandı. Böylece ticari kredi büyümesinde 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış büyüme yüzde 30 sınırına kadar yaklaştı.

Kamu bankalarında da makroihtiyati önlemlerin ardından 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi büyümesi yüzde 25'lere kadar gerilese de eylüldeki faiz indirimi sonrasında ivmesi arttı. 2 Aralık haftasında ise ticari kredi büyüme hızı yüzde 42,61 ile temmuzda makroihtiyati önlemler öncesindeki seviyeyi yakaladı. Özel bankalar ise kamu bankalarının aksine ticari kredi büyümesinde hız kesti. Özel bankaların 13 haftalık yıllıklandırılmış ticari kredi büyümesi 2 Aralık haftası itibarıyla yüzde 11,98 oldu. Haziranda yüzde 47'ye varan büyüme hızı hızla yavaşladı.

Bankacılık sektörü kaynakları Merkez Bankası ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan (BDDK) TL mevduat faizlerine yönelik uyarılar geldiğini dile getirirken TL mevduat oranını tutturma çabasında olan bankacılık sektörünün faiz yarışının süreceğini vurguladı. TL mevduat oranının yanı sıra özellikle yılsonu bilanço düzeltme döneminin de TL mevduat faiz yarışının daha da ivmelenmesine neden olacağına işaret eden bankacılık kaynakları yeni yılın ilk ayının ardından bu durumun biraz daha normale dönmesini bekliyor.

7 haftada TL mevduat %14,1 büyüdü

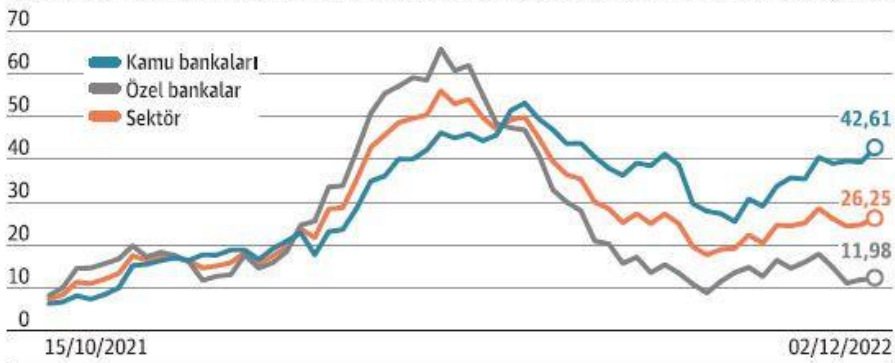
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre ticari kuruluşların TL mevduatı 14 Ekim haftasından bu yana yani 7 haftada yüzde 14,08 büyümeye kaydetti. Ticari kuruluşların TL mevduatı 1 trilyon 477,5 milyar liraya yükselirken yılbaşından bu yana ise artış yüzde 152,55 olarak hesaplandı. 14 Ekim haftasından bu yana ise 182.4 milyar liralık mevduat büyümesi gözlemlendi. Kamu bankalarında ticari kuruluşların yılbaşından bu yana TL mevduatı yüzde 183 arttı ve 636 milyar liraya yükseldi.

14 Ekim'den bu yana en hızlı TL mevduat büyümesi ise kamu mevduat bankalarında yaşandı. Kamu mevduat bankalarının ticari kuruluşların 7 haftalık TL mevduat büyümesi yüzde 22,7 oldu. Yabancı mevduat bankalarının ticari kuruluşların TL mevduatında yılbaşından bu yana gösterdiği büyüme performansı yüzde 162,3 oldu.

14 Ekim'den bu yana ise ticari kuruluşların TL mevduatında yabancı mevduat bankalarının büyüme hızı ise yüzde 10,45. Ticari kuruluşların yabancı mevduat bankalarındaki TL mevduatı 304.5 milyar lira oldu. Yerli özel mevduat bankalarının yılbaşından bu yana ticari kuruluşların TL mevduatında artışı yüzde 100,7 olarak hesaplandı. 14 Ekim haftasından bu yana ise özel mevduat bankalarının ticari kuruluşların TL mevduatındaki büyümesi yüzde 6,61 seviyesinde. Özel yerli mevduat bankalarında ticari kuruluşların 399.1 milyar liralık TL mevduatı bulunuyor.

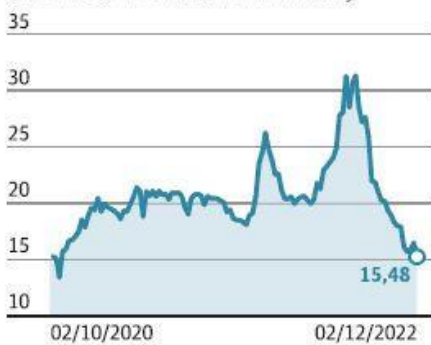
Ticari krediler büyüme hızı

(Kurumsal kredi kartı hariç, 13-haftalık yıllıklandırılmış büyüme, kur etkisinden arındırılmış)

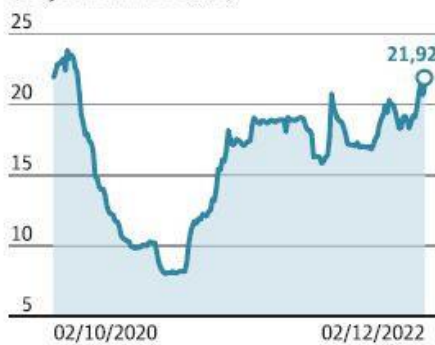
Ticari kredi faizleri

(Kurumsal kredi kartı ve KMH hariç)

TL mevduat faizi

(3 aya kadar vadeli, %)

BM: İhracat düşecek, gıda ve enerji fiyatları artacak

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD), küresel reel gayri safi yurt içi hasıladaki (GSYİH) büyüme oranının bu yılın sonunda geçen yıla kıyasla yüzde 2,4 azalarak yüzde 3,3'e gerileyeceği öngörüsünde bulundu. ihracatın yarı yarıya düşeceği ve gıda ile enerji fiyatlarının artacağı öngörüldü.

UNCTAD'ın 2022 İstatistik kitapçığında, bu yılki küresel ekonomik veriler 2021 ile kıyaslandı.

Kitapçıkta 2021'de küresel reel GSYİH'deki büyüme oranının yüzde 5,7 olduğu ifade edilerek, oranın bu yıl yüzde 3,3'e düşeceği tahmini yapıldı.

"İhracat yarı yarıya düşecek" öngörüsü

Kitapçıkta ayrıca dünya çapında mal ve hizmetler ticaretinin bu yıl yavaşladığı ve ihracatın ise yıl sonuna kadar neredeyse yarı yarıya düşeceği öngörüsü paylaşıldı.

Ayrıca, enflasyonun yıl boyunca, başta Afrika olmak üzere dünyada tırmandığı, geçen yıl yüzde 55 artan gıda ve enerji fiyatlarında bu yıl da artış oranının yükselmesinin beklendiği kaydedildi.

Afrika başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde ticaret fazlası oranının arttığı belirtilen kitapçıkça, bunun sonucunda söz konusu ülkelerde ticaret açığının büyüdüğü bildirildi.

13.12.2022

46 ülkenin GSYİH'deki büyümesi küresel rakamın altında

En az gelişmiş 46 ülkede GSYİH'deki büyüme oranının 2021'de yüzde 2 ile küresel rakamların altında seyrettiği ifade edilen kitapçıkta, BM'nin 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Ajandasındaki yüzde 7 hedefinin gerisinde kaldığı kaydedildi.

Dünya nüfusunun 8 milyara ulaşmasıyla küresel bağımlılık oranının arttığı vurgulanarak, her 100 çalışan bireye bağımlı 54 çocuk veya yaşlının bulunduğu bildirildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Yıllık enflasyon birkaç ay içinde yüzde 40'a inecek

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Enflasyonun birkaç ay içerisinde yüzde 40'lara ineceği ortada, yüzde 20'ler seviyesine indirmekte kararlıyız." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığında yapılan Kabine Toplantısı sona erdi.

Toplantının ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan açıklama yaptı. Erdoğan'ın konuşmasından önemli satır başları şöyle;

"Sözlerime başlarken Kumluca ve Finike ilçerinde meydana gelen sel felaketi nedeniyle vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Cumhuriyetimizin ilk yüz yılında vaktimizi boşa tüketen tartışmaları artık geride bırakmalıyız. Artık hep birlikte ortak geleceğimize odaklanmalıyız.

Anayasa değişikliği teklifi

Anayasa değişikliği teklifi milletimizin sorunlarını milli iradenin gücü ile çözme kararlılığın son örneğidir. Demokrasi hak ve özgürlükler gibi kavramları samimiyetle savunan herkesi bu teklifi desteklemeye çağırıyoruz.

Kararlılık ve cesaretle uygulamaya koyduğumuz terör örgütleri ile mücadele ile bu sorunun üstesinden önemli ölçüde geldik. Sınırıımızdaki güvenlik hattını tamamlayarak bu sinsi planı bozacağız.

'Yıllık enflasyon birkaç ay içinde yüzde 40'a inecek'

Emtia fiyatlarındaki yükselişin en belirgin faktörü olan dış sebeplerin istikrara kavuşmasının biraz vakit alacağı anlaşılıyor. İçerideyse kimi panikten kimi art niyetten kaynaklanan kurdaki ve maliyetteki artışla izah edilemeyen fahiş fiyat artışlarına maruz kaldığımız gerçektir.

Enflasyonun birkaç ay içerisinde yüzde 40'lara ineceği ortada, yüzde 20'ler seviyesine indirmekte kararlıyız.

6 yaşındaki kız çocuğuna istismar

Günümüz şartlarında 13 yaşında nişan, 14 yaşında evlilik gibi bir durumu kabul edebilmemiz asla mümkün değildir. Daha küçük yaştaki istismar iddiaları tam bir faciadır.

Mağdur, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımıza başvurduğu andan itibaren kurumlarımız bu konuyu sahiplenmiştir. İçişleri Bakanlığımız tarafından yürütülen soruşturmanın ardından konu yargıya intikal etmiştir. Bu aşamada Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız avukat temin etmiştir.

Bey Kemal kendine çeki düzen ver. Her şeyden önce böyle bir hadiseyi milletimizin inancıyla ve o inancın temsilcisi kurumlarla irtibatlandırmak en hafif ifadesiyle ahlaki olmayan bir çarpıtmadır. Bay Kemal Diyarbakır Anneleri'ni kaç kere ziyaret ettin. Kızları, yavruları ellerinden alınan gözü yaşlı anneleri kaç kere ziyaret ettin. Medya ve benzeri yerlerdeki rezilliklere göz yumanların bu hadise üzerinden insanlarımızın bir kısmının değerlerine saldırmasına onlara linç uygulamasına müsaade göstermiyoruz. Bu konuyu da her seviyede takip etmeyi ve neticelendirmeyi sürdüreceğiz.

540 metreküplük doğalgaz, 150 milyon net petrol rezervi

Bugün 540 milyar metreküplük bir rezerve ulaştık. Bölgede yeni keşifler neticelendirildiğine milletimizle paylaşacağız. Günlük 10 milyon metreküp gaz üretimi ile başlayıp bunu 40 milyon metreküpe çıkaracağız. Gazı karada işleyecek Filyos'un yüzde 85'i tamamladık.

150 milyon net petrol rezervine sahip yeni bir saha keşfettik. Dünyada 2022 yılında karada yapılan en büyük 10 keşiften biri olan bu sahadaki rezervin değeri 12 milyar dolara denk geliyor.

Türkiye Aile Destekleri kapsamına giren 2,8 milyon hanemize 9,2 milyar lira nakti kaynak aktardık. Bu ay 3,8 milyar daha nakti kaynak aktarımı yapacağız. Kasım ayında 9,4 milyon ihtiyaç sahibi vatandaşımızın 2,9 milyar lira tutuarındaki genel sağlık sigortasını ödeyerek ücretsiz sağlık hizmeti almalarını sağladık.

Başarı teşvik programını açıkladı

Sosyal yardım alma hakkına sahip ailelerimize mensup, devlet okullarında okuyan ve sınıflarında dereceye giren ilk ve ortaöğretim öğrencilerimize net asgari ücretin yüzde 60'ına kadar, yükseköğretim öğrencilerimize net asgari ücret kadar dönem arasında yapılacak şekilde başarı desteği vereceğiz. Ayrıca dört yıllık örgün eğitim yapan yükseköğretim kurumlarını kazanan aynı kapsamdaki öğrencilerimize aylık 100 lira destek ödemesi yapacağız.

YÖK'ün belirlediği dünyadaki ilk 500 üniversiteye girme hakkı kazanan aynı kapsamdaki öğrencilerimize devletlerinin yanında olduğunu hissettirecek başarı destekleri sağlayacağız. Sosyal yardım alan hanelerdeki meslek lisesi mezunu öğrencilerimiz ile lise sonrası meslek edindirme kurslarına giderek iş hayatına atılacak gençlerimize de net asgari ücrete orantılı desteğimiz olacak. Yine aynı durumdaki ailelerimizin evlatlarından işe girmek için gereken merkezi sınavlar ile bilim, spor ve sanat yarışmalarına katılanların ihtiyaçlarını biz karşılayacağız.

2023 yılı burs rakamlarını açıkladı

Kredi almış öğrencilerin sadece ana para ödemesini sağlayan düzenlemeye gittik. Bununla kalmadık 2022-2023 döneminde ücretlere zam yapmayarak öğrencilerimizin yurtlarında barınma hakkı sağladık. Bu yıl 850 bin kişi ile yurtlarımızda rekor barınma sayısına ulaştık."

EYT, yeni yıla kaldı

Yüz binlerce çalışanın merakla beklediği EYT düzenlemesi yeni yıla kaldı. AK Parti kaynakları, "Bütçe takvimi dolayısıyla aralık ayında görüşme imkanı olmayabilir" açıklaması yaptı.

Emeklilikte yaşa takılanlara (EYT) yönelik düzenleme yeni yıla kaldı.

AK Parti kaynaklarından edinilen bilgiye göre, EYT düzenlemesine ilişkin kanun teklifinin, 2023 yılı bütçe takvimi dolayısıyla aralık ayında görüşülmesi imkanının olmayabileceği ifade edildi. Teklifin, ocak ayında Meclise sunulması bekleniyor.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, geçen hafta yaptığı açıklamada en kapsamlı EYT düzenlemesini yapacakları mesajını vermişti.

Bilgin "Gerçek boyutları ortaya çıktığı zaman Yüce Meclis'te bunu paylaşacağım. Burada temel kriterler var. Bugün yaş şartı olmasaydı bir milyondan fazla kişi emekli olacaktı. Çalışmalar bittikten sonra Türk kamuoyu ile paylaşacağım" ifadelerini kullanmıştı.

İzmir İktisat Kongresi'nin 100. yılında aynı gün iki kongre yapılacak

Ali Ekber YILDIRIM

13 Aralık 2022 Salı

Cumhuriyetimizin 100. yılını kutlayacağımız 2023'e sayılı günler kaldı. Bağımsızlık savaşını kazanan Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları henüz cumhuriyeti ilan etmeden 17 Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresi'ni topladı. Önümüzdeki yıl aynı zamanda İzmir İktisat Kongresi'nin de 100.yılı kutlanacak.

Bildiğim kadarıyla dünyada kendi parasıyla toprak satın alarak çiftçilik yapan, kooperatif kuran ve çiftliklerini halkına bağışlayan tek lider Gazi Mustafa Kemal Atatürk'tür. Kurduğu çiftliklerle ve yaptığı çalışmalarla ülkesinin çiftçisine örnek olan Atatürk, bağımsızlık savaşını kazandıktan sonra asıl kurtuluşun ekonomik bağımsızlıkta olduğunu söyler.

Cumhuriyeti ilan etmeden önce, 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında İzmir'de İktisat Kongresi'ni toplamaları tesadüf değildir. İzmir İktisat Kongresi'ne çiftçi, işçi, tüccar ve sanayici kesimden 1135 delegenin katılımı ile yapılır. O dönem ekonominin büyük ölçüde tarıma dayalı olması nedeniyle çiftçi grubunun talepleri kongreye damgasını vurur. Kongre ile yeni yönetimin ekonomideki yol haritası belirlenir.

Yıllarca süren savaşlardan geriye kalan köylüyü çiftçi yapmak temel hedeflerden birisiydi. O dönem 13 milyon nüfusun yaklaşık yüzde 80'i köylü. İzmir İktisat Kongresi'nde tarım politikasının temel ilkesi "Milli ekonominin temeli ziraattır" şeklinde belirlenir.

Uygulanacak tarım politikasının temel felsefesi ise Mustafa Kemal Atatürk'ün "Ülkenin gerçek sahibi ve efendisi, hakiki müstahsil (üretici) olan köylüdür" sözüne dayanır.

1923'te belirlenen yol haritası

İzmir İktisat Kongre'sine "Çiftçi Grubu" 96 maddelik bir metin sunar. Bu isteklerin birçoğu köylünün üretim yapmasını engelleyen, yabancılara mahkûm kılan uygulamaların kaldırılmasına yöneliktir. Çiftçi Grubu'nun talepleri arasında Aşar

Vergisi'nin kaldırılması, tütün ekimi ve ticaretinin serbest bırakılması, tütünde Reji İdaresi'nin kaldırılması, tarımsal kredilerin düzenlenmesi, hayvan hastalıklarıyla mücadele, tarım alet ve makinalarının standartlaştırılması, yüksek öğretim görenlerin bir süre köylere gönderilmesi gibi çok temel istekler var.

Kongreden sonra alınan kararlar hızla yaşama geçirilir.

- Daha önce, Dışişleri, Ticaret, Maliye, İktisat bakanlıkları bünyesinde olan tarım, ilk kez ayrı ve bağımsız bir bakanlık olarak 1924'te kuruldu.
- Ürünün onda birinin devlete verilmesini öngören "Aşar Vergisi" 1925'te kaldırıldı.
- Tütünde yabancı egemenliğinin kurumsal yapısını oluşturan Reji İdaresi 1925'te kaldırıldı.
- İlk tohum ıslah istasyonu aynı yıl Eskişehir'de kuruldu. Sonra diğer istasyonların kuruluşu takip etti.
- Tefecilere karşı, Ziraat Bankası AŞ. şeklinde yapılandırılarak etkinleştirildi. Çiftçiye kredi, destek sağlayan bir yapıya kavuşturuldu. Ziraat bankası, çiftçiye destek olmak üzere buğday alımı ile görevlendirildi.
- Şekerpancarı üretimi yaygınlaştırılarak temeli 1925 yılında atılan ilk şeker fabrikası olan Alpulu Şeker Fabrikası 1926'da açıldı. Aynı yıl Uşak Şeker Fabrikası, 1933 yılında Eskişehir, bir yıl sonra 1934 yılında Turhal Şeker Fabrikası kurulur.
- Hayvancılıkta ıslah çalışmalarının yapılması için 1926'da Hayvan Islah Kanunu çıkarıldı.
- İlk tarım sayımı 1927'de yapıldı.
- Tarımda kooperatifçiliğe büyük önem verilerek Tarım Kredi Kooperatifleri ve 1935'te Tarım Satış Kooperatifleri Yasası kabul edildi.
- Buğday üretimini ve üreticisini desteklemek ve korumak için 1938'de Toprak Mahsulleri Ofisi kuruldu. Ertesi yıl buğday ithalatı durduruldu.

Atatürk'ün öncülüğü

Atatürk, bütün bu çalışmalarda yeri gelir traktörün üzerindedir, yeri gelir kooperatifin kurucu ortağıdır. Atatürk Orman Çiftliği'ndeki çalışmaları ile örnek bir çiftçi olarak yol göstericidir.

Kooperatifçiliğe çok önem veren Atatürk, Mersin Silifke'de 36 çiftçi ile Tekir Tarım Kredi Kooperatifi'nin kurucusu ve 1 numaralı ortağıdır.

Hayvancılıkta ıslah çalışmalarını başlatmak için, Macaristan'dan Ankara'daki Gazi Çiftliği'ne 1925 yılında Simental ırkı damızlık getiriliyor. Islah çalışmaları başlatılıyor. Ancak daha sonraki yıllarda bu çalışmalar durduruluyor. Atatürk'ün 1925'te büyük bir vizyoner olarak başlattığı ıslah çalışmaları devam ettirilmediği için, Türkiye, bugün milyarlarca dolar döviz ödeyerek hayvan ithal ediyor. Hayvancılığın her alanında dışa bağımlı bir ülke oldu.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye, yaklaşık 100 bin hektar alanda 40 bin tona yakın pamuk üretiyordu. Pamuktaki üretime paralel olarak ülkenin ilk sanayi nüveleri basma, dokuma ve bez üretim tesisleri olarak kuruldu.

Adını, Mustafa Kemal Atatürk'ün verdiği, "Sümerbank" 3 Haziran 1933'te kuruldu.

Atatürk'ün ölümünden 13 ay önce 9 Ekim 1937 yılında açılışını yaptığı Nazilli Basma Fabrikası, cumhuriyetin ilk sanayi tesislerindendi. Sonra yenileri açıldı. Sümerbank, çiftçinin pamuğunu basmaya, beze dönüştüren, katma değer kazandıran pamuklu sektöründe 20 tesise ulaştı. Gittiği yerde sosyal yaşamı değiştiren, dönüştüren bir yapılanmaydı. Birçok yararlı kuruluş gibi Sümerbank'ta 1987 yılında özelleştirme kapsamına alındıktan sonra adeta yağmalandı. 1923 yılında 3,7 milyon dolarlık pamuk ihracatı 1930'da 7.8 milyon dolara, 1950'de 69 milyon dolara kadar ulaştı. 1960'ta 46 milyon dolara gerilese de 1970'te 300 milyon dolara ve 1980'de ise 350 milyon dolara yaklaştı. Bugün Türkiye yılda yaklaşık 1 milyon ton pamuk ithal ediyor.

1980 sonrası İktisat Kongreleri

İzmir İktisat Kongresi'nden 58 yıl sonra 2-7 Kasım 1981'de Atatürk'ün doğumunun 100. yıldönümünde 2. İzmir İktisat Kongresi düzenlendi. Kongre, askeri darbe sonrası dönemin Başbakan Yardımcısı Turgut Özal'ın başkanlığında kurulan düzenleme komitesi tarafından gerçekleştirildi.

3. İzmir İktisat Kongresi ise 4-7 Haziran 1992'de gerçekleştirildi. Bu kongre diğer iki kongreden farklı olarak uluslararası katılıma açık yapıldı.

Dördüncü kongre ise 5-9 Mayıs 2004 tarihlerinde yine İzmir'de yapıldı. Kongrenin içeriğinden çok adı tartışma yarattı. Geçmişte yapılan 3 kongrenin adı "İzmir İktisat Kongresi" iken, 2004 yılında yapılan kongrenin adı Devlet Planlama Teşkilatı tarafından "Türkiye İktisat Kongresi" olarak belirlenmesi tartışmalara, tepkilere neden oldu.

Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarının 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihlerinde düzenlediği İzmir İktisat Kongresi, alınan kararlar ve bu kararların uygulamaya geçirilmesi açısından büyük önem taşıyor. Diğer 3 kongrede daha çok durum tespiti yapıldı. Alınan kararlar bile çok net değil ve uygulamaya geçirilmesi pek mümkün olmadı.

Şubat 2023'te aynı tarihte iki kongre yapılacak

Önümüzdeki yıl Şubat ayında yani İzmir İktisat Kongresi'nin 100. yılında yine İzmir'de iki ayrı iktisat kongresi yapılacak. Birisini Hazine ve Maliye Bakanlığı, diğerini İzmir Büyükşehir Belediyesi gerçekleştirecek.

İzmir Valiliği, bundan 100 yıl önce kongrenin yapıldığı binanın yerinde aslına uygun olarak yeni kongre binasını inşa ediyor. Yıllardır bu alan otopark olarak kullanılıyordu. İzmir Valisi Yavuz Selim Köşger'in verdiği bilgiye göre kongre binasının yapımı İzmir İktisat Kongresi'nin başladığı 17 Şubat'a yetiyecek.

Vali Köşger'in konuya ilişkin açıklamasında özetle şu bilgilere yer verildi: "Yeni Türkiye'nin iktisat politikasını belirlemek amacıyla 17 Şubat 1923'te toplanan İzmir İktisat Kongresi'ne ev sahipliği yapan ve Guiffray Hanı olarak bilinen yapının, cumhuriyetin ikinci yüzyılına yakışır şekilde yeniden kente kazandırılmasına yönelik çalışmalar hız kesmeden devam ediyor. Yeni bina 17 Şubat'a yetiyecek.

İzmir için İktisat Kongresi'nin öneminin farkındayız ve bunu her fırsatta dile getirdik. Kimsenin aklında yokken konuyu farklı bir yönüyle gündeme taşıdık. Birinci aşamada arazinin sahibini bulduk ve ikna ederek, 14 Nisan 2022 itibarıyla arsayı sahibinden satın aldık ve çalışmalara başladık. İkinci aşama ise buradaki arkeolojik alanın kazılması oldu. Burası arkeolojik bilgilere göre İzmir'in iç limanı, dolayısıyla Osmanlı döneminde doldurulmuş bir alan. Arazide Osmanlı dönemine ait kalıntıların bulunması üzerine gerekli kazı çalışmaları yapıldı ve bulunan eserler koruma altına alındı. Sonrasında ise binanın eski görsellerinden faydalanılarak aslına uygun şekilde inşa edilmesi için çalışmalara hız verdik.

İktisat Kongresi'nin 100. yılında İzmir bu salonda büyük bir toplantıya ev sahipliği yapacak. İzmir'imizin önde gelen kültür varlıklarından biri olan İzmir İktisat Kongresi Binası artık anılarda kalmayacak.

İnşa süreci süratle ilerliyor. İnşallah yeni kongre binamızı şubat ayına yetiştireceğiz. Sonrasında da Cumhurbaşkanlığımızın himayelerinde Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından organize edilecek çok uluslu bir kongre ile açılışını yapacağız. Cumhuriyetimizin ilk yüzyılı ve ülkemizin geldiği noktanın değerlendirileceği, bunun yanında ikinci yüzyıla ilgili de vizyonun ortaya konulacağı kongrede, bu konuda yürütülecek çalıştaylar hakkında da çalışmalar yapılacak. 100. yılda, İzmirliğin özlemini çektiği İktisat Kongresi binamızın açılışını gururla ve büyük memnuniyetle gerçekleştireceğiz."

İzmir Büyükşehir'den "İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi"

İzmir İktisat Kongresi'nin 100. yılında İzmir Valiliği'nin bina ve kongre çalışmalarından ayrı olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi Tunç Soyer başkanlığında "İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi" çalışmalarını sürdürüyor. "Geleceğin Türkiye'sini İnşa Ediyoruz" sloganı ile yürütülen çalışmalar çerçevesinde ilk iktisat kongresinde olduğu gibi "Çiftçi

Grubu”, “İşçi Grubu”, “Sanayici Grubu” ve “Tüccar Grubu” olmak üzere 4 grup belirlendi. Her grup için ön buluşma, teknik çalıştaylar ve ülkenin her bölgesinden katılımcılarla buluşma toplantıları yapıldı.

Her grup için deklarasyonlar hazırlandı ve kararlar alındı. Bu kararlar Kongre’ye sunulacak.

Özetle, 17 Şubat 2023’te İzmir’de iki iktisat kongresi yapılacak. Birisini İzmir Büyükşehir Belediyesi, diğerini Cumhurbaşkanlığı Himayesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı düzenliyor. Bakanlığın kongresine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve ittifak ortağı Devlet Bahçeli’nin katılması bekleniyor. İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin düzenleyeceği kongreye ise Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve Millet İttifakı’nı oluşturan partilerin liderlerinin katılması bekleniyor.

Net hata noksanda 10.6 milyar dolarlık revizyon

Alaattin AKTAŞ

13 Aralık 2022 Salı

✓ **Net hata noksanda seyahat geliri ağırlıklı revizyon devam ediyor.**

✓ **Dokuz aydaki revizyon 10.6 milyar doları buldu. Ekim ayının net hata noksanı için tabii ki bu aşamada revizyon söz konusu değil.**

✓ **On aylık net hata noksan bu düzeydeki revizyona rağmen hala 21 milyar dolar.**

Yılın ilk sekiz ayında 28.3 milyar dolara ulaşan net hata noksan, önce seyahat gelirlerinde yapılan revizyon ve buna diğer kalemlerin de eklenmesiyle hızla geriledi ve on ay sonunda 21 milyar dolara indi.

Ancak gerçek revizyon 28.3 milyardan 21 milyara inilmesinden çok daha fazla, dokuz aydaki revizyon 10.6 milyar doları buldu.

On ayda 21 milyara inildiğinden söz edip ardından 10.6 milyarın dokuz aylık revizyon olduğuna vurgu yapmamda bir yanlışlık yok. Çünkü ekim ayındaki net hata noksanda tabii ki bir revizyon söz konusu değil, dün açıklanan bu tutar belki sonraki aylarda revize edilecek.

21 milyar da çok!

TÜİK 2012'ye kadar giderek seyahat gelirlerini revize etmişti ve bu revizyon ekim ayında açıklandı. Söz konusu revizyonun ödemeler dengesine yansımaları eylül verisiyle birlikte oldu.

Net hata noksan ilk sekiz ayda 28.3 milyar dolar gibi çok yüksek bir düzeye çıkmıştı. Net hata noksanın temelde iki açıklaması olabilirdi:

Bir; bankacılık sistemine hangi kaleme kaydedileceği bilinmeyen bir para girişi vardı.

İki; bazı ölçümler yanlış yapılıyordu ve (net hata noksan pozitif olduğu için) ya gelir eksik ya gider fazla yazılıyordu.

Nitekim gelirin eksik yazıldığı seyahat gelirlerinin revize edilip büyümesiyle kendini gösterdi. Bu revizyonun doğru olup olmadığını tartışmak apayrı bir konu. Ben doğru olduğu kanısındayım.

Ayrıca özellikle sınır illerindeki yabancı alışverişinin ne kadar arttığı da ortada. Oradan elde edilen döviz hesaplara girmiyor ya da eksik giriyordu, o hareketler de biraz daha sağlıklı izlenir oldu.

Ancak yine de net hata noksanın tutarı çok büyük. İlk dokuz ayda 30.9 milyar dolar olan net hata noksan 10.6 milyar dolar revizyonla 20.3 milyar dolara indirilmiş oldu, bu tutara ekimde eklenen 660 milyon dolarla birlikte on aylık tutar 21 milyar doları buldu.

Net hata noksanın zaman içinde sıfıra yaklaştırılması gerekirse de, beklenen buysa da ve bunun yapıldığı söyleniyorsa da, biliniyor ki geçmiş yıllarda oluşan ve artık pek de aşağı çekilemeyen milyar dolarlar var. 2015'in 9 milyar doları, 2016'nın 10 milyar doları, hele hele 2018'in 21 milyar doları hala duruyor. (ekonomim.com 14 Kasım 2022)

Seyahatle geliriyle sınırlı değil

Net hata noksana ilişkin revizyon seyahat gelirleriyle sınırlı kalmadı. Finans kalemine kaydedilmesi gerekirken öyle yapılmayıp net hata noksana atılan bazı döviz girişleri de ilgili kalemlere aktarılmaya başlandı.

Ağırlıkla seyahat gelirlerinden kaynaklanmak üzere eylül verisiyle birlikte açıklanan ilk sekiz ayın net hata noksan düzeltmesi 6 milyar dolardı.

Oysa dün açıklanan son veri gösteriyor ki sekiz aydaki revizyon 9.5 milyar doları buldu. Düzeltme devam ediyor.

Eylül ayı için daha önce 2.6 milyar dolar olarak açıklanan net hata noksan da 1.1 milyar dolarlık bir revizyonla 1.5 milyar dolara çekildi.

Böylece ilk dokuz ayda gerçekleşen revizyon 10.6 milyar doları buldu.

Net hata ve noksanın seyri (Milyon dolar)

	İlk açıklanan	Revizyon öncesi	Son durum	Son-revizyon öncesi farkı
Ocak	-245	3.191	2.726	-465
Şubat	-511	1.363	1.119	-244
Mart	1.579	2.247	1.869	-378
Nisan	4.508	4.047	2.609	-1.438
Mayıs	2.866	4.027	1.790	-2.237
Haziran	3.984	3.916	2.241	-1.675
Temmuz	5.473	5.558	3.982	-1.576
Ağustos	3.958	3.958	2.446	-1.512
Toplam	21.612	28.307	18.782	-9.525
		Revizyon sonrası		
Eylül	2.613	2.613	1.528	-1.085
Ekim	660	660	660	0
Toplam	3.273	3.273	2.188	-1.085
Genel top.	24.885	31.580	20.970	-10.610

YILIN EN DÜŞÜK AÇIĞI; AMA AÇIĞI!

Hani bardağın boş ve dolu tarafı benzetmesi var ya... Ekim ayı cari açığı bu benzetmeye güzel bir örnek oluşturdu.

Önce bardağın dolu tarafına bakalım.

Ekim ayındaki cari açık yalnızca 359 milyon dolar oldu. Bu tutar, bu yıl verilen en düşük açığa işaret ediyor. Yani bardağın yarısı dolu demek yanlış olmaz.

Ama ya öbür yarı! Ekim ayında bu yılın en düşük açığı verildi; iyi güzel de önceki dört yılın ekim aylarında, yani 2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarının ekim aylarında az da olsa cari açık vermek şöyle dursun fazla vardı.

Anlaşılan biz şimdi bu yılın ekimine bakıp “**kötünün iyisi**” diye teselli bulacağız!

Abdulkadir Selvi

Erdoğan 2023 çıkışını neden yaptı?

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Samsun'da, "2023'te milletimizden kendi adımıza son defa destek istiyoruz. Sonra bayrağı gençlere teslim edeceğiz" diye çıkış yaptı.

Doğrusu, Erdoğan'ın bu sözleri benim için sürpriz oldu. Çünkü Erdoğan, milyonların gönlünde taht kurmuş bir lider. Bakmayın yüzde bir oyu bile olmayanların atıp tutmasına, Erdoğan gittiği yerlerde sevgi seli ile karşılanıyor. Erdoğan'a olan destek AK Parti'ye olan desteğin çok üzerinde.

'OYUM REİS'E DİYENLER

Erdoğan'ın bu açıklaması üzerine AK Parti kulislerine kulak kabarttım. AK Parti'nin 2023 seçim stratejisini Erdoğan'ın üzerine kurabileceği yönünde bir izlenim edindim. Erdoğan, 20 yıldır girdiği her seçimi kazanan, partisini iktidardan iktidara koşturan bir lider. Muhafazakâr kesimde AK Parti'yi eleştirenler dahi söz konusu Erdoğan olunca onu farklı bir yere koyuyor. AK Parti'ye oy vermeyeceğini söylese dahi cumhurbaşkanlığı seçiminde, "Oyum Reis'e" diyen ciddi bir kitle var.

Çünkü seçmenin yüzde 75'i bir kez dahi olsa Erdoğan'a oy vermiş. Erdoğan, onlardan son kez bir destek isterse etkili olmaz mı?

STRATEJİ HEYETİ ÇALIŞIYOR

Kılıçdaroğlu ithal danışmanlardan medet umadursun, AK Parti strateji heyeti 2023 seçimlerine giderken yeni politikalar üretiyor.

1- 'Türkiye Yüzyılı' vizyonu bunun bir sonucuydu. Ama o daha başlangıçtı. Asıl bundan sonra atılacak adımların daha önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü AK Parti'nin strateji ekibi çok akıllı projeler üzerinde çalışıyor. İçlerinde kaç seçim kampanyası yürütmüş isimler var. Ayrıca AK Parti'nin en büyük şansı, Erdoğan gibi bir lidere sahip olması.

SEÇİM KAMPANYASI

2- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 2023 seçimlerinde kendisi için son kez destek istemesi bu stratejinin bir sonucu. Görünen o ki 2023 seçim kampanyası Erdoğan'ın üzerine kurulacak.

KUCAKLAYICI KAMPANYA

3- AK Parti'nin nasıl bir seçim kampanyası yürüteceği bu sürecin en kritik halkalarından birini oluşturuyor. 6'lı masa da en çok bunu merak ediyor. AK Parti bu seçimlerde kutuplaştırıcı değil, kucaklayıcı bir kampanya yürütecek. Kampanyanın dili kucaklayıcı olacak. AK Parti öncelikle kendi küskünlerini kazanmayı hedefliyor.

4- Kucaklayıcı kampanyanın ilk adımı olarak AK Parti'ye muhalif olan kesimlerle bir araya gelinmesi planlanıyor. AK Parti, cemevleriyle ilgili açılımda olumlu geri dönüşler aldı. Bu da AK Parti'ye olumlu yönde bir mesaj vermiş olabilir.

ÇANKAYA BULUŞMALARI

5- AK Parti'ye mesafeli duran kesimlerle Çankaya buluşmaları yapılması düşünülüyor. Bunu geçmiş dönemdeki açılımlarla karıştırmamak lazım. Tam aksine AK Parti'ye muhalif olan, eleştiren kesimlerle buluşulması, onların dinlenmesi; eleştirileri, önerileri alınıp ona göre politikalarda revizyona gidilmesi amaçlanıyor.

EKONOMİ BELİRLEYİCİ

6- Enflasyonun yüksek seyrettiği bir dönemde hangi parlak vaatte bulunursanız bulunun, insanlar ekonomiye bakıyor. Ayasofya'yı da açsanız, Çanakkale Köprüsü'nü de yapsanız, sonuç itibarıyla insanlar cüzdanında ne kadar para var, çocuğu iş bulabildi mi, ay sonunu getirmekte zorlanıyor mu, onunla ilgileniyor. Onun ekonomisi, cebindeki para. Yeni nesil siyaset deniliyor. Seçimlerde en belirleyici faktör, ekonomi olacak. Geçim sıkıntısı, işsizlik başta olmak üzere ekonomi tek başına bir parti gibi. Asgari ücret, memur ve emekli maaşlarında yapılacak zam, bu açıdan çok etkili olacak.

KILIÇDAROĞLU'NA KÜRESELÇİ EKİP

KILIÇDAROĞLU'nu 6'lı masanın ortak adayı yapmak için CHP içinde bir ekip kurulmuştu. Doğrudan Kılıçdaroğlu'na bağlı olarak çalışan ekip, Kılıçdaroğlu'nu önplana çıkarmayı, Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı geriletmeyi başarmıştı.

Faik Öztrak'tan, Oğuz Kaan Salıcı'dan, Bülent Kuşoğlu'ndan, Erdoğan Toprak'tan, İbrahim Uslu'dan, Canan Kaftancıoğlu'ndan söz ediyorum.

Kılıçdaroğlu'nun evinin mutfağından çektiği videolar, helalleşme çağrısı, CHP'nin toplantılarında kendisine destek istemesi de bu ekibin belirlediği stratejinin bir

ürünüydü. Etkili de oldu. Kamuoyu araştırmalarında gerilerde olan Kılıçdaroğlu tırmanışa geçti.

EKİP DEĞİŞTİ

Ancak Kılıçdaroğlu bir süredir ekip değiştirdi. Ulusalçı ekibi geri plana itti, küreselci bir ekiple çalışmaya başladı. Ne zamandan beri?

Başörtüsüyle ilgili çıkışı yaptığı, ABD ve İngiltere gezilerine çıktığı, Jeremy Rifkin'le anlaştığı zamandan beri.

LOBİ YAPMASI İÇİN

Almanya gezisine hazırlanan Kılıçdaroğlu şimdilik küreselci bir ekiple çalışıyor. Çünkü cumhurbaşkanı adaylığına karşı çıkan ABD, İngiltere ve Almanya'yı ikna etmeye çalışıyor. O nedenle diyorum ki Kılıçdaroğlu Rifkin'le, ekonomiyle ilgili görüşleri için değil, Batılı başkentlerde kendisi lehine lobi faaliyetleri yürütmesi için anlaştı. Toplantı başına 20 bin dolar, yıllık 1 milyon dolar karşılığında.

Bu arada Rifkin'in ön plana çıkarılması Daron Acemoğlu'nu rahatsız etmiş.

EYT'DE VE ASGARİ ÜCRETE SON DURUM

ASGARİ ücretle ve EYT'lilerle ilgili çalışma hızlandırıldı. Asgari ücretin açıklanması kısa bir süre içerisinde yapılacak. EYT'lilerle ilgili yasal düzenlemenin ocak ayında Meclis'te görüşülmeye başlaması bekleniyor. Çalışma Bakanı Vedat Bilgin, "En kapsamlı düzenlemeyi yapacağımızdan kimsenin endişesi olmasın" dedi.

1- EYT'lilerle ilgili evraklar kayıp değil. Sadece EYT'lilerin değil, SGK'lıların da 1999 yılından önceki verileri dijital sisteme aktarılıyor. Bu arada hizmet birleştirilmesi yapılıyor. Bir kişi SSK'da işe girmiş, sonra Bağ-Kur'lu olmuş. Bu hizmetler birleştiriliyor.

2- İlk aşamada 1 milyon 600-700 bin EYT'li emekliliğe hak kazanacak. Bunların kıdem tazminatlarının ödenmesi için işverene kamu bankalarından düşük faizli kredi verilecek. Ancak işverenin bu krediyi alıp başka işlere kullanmaması ve EYT'lilerin kıdem tazminatına ödemesini güvence altına alacak bir düzenleme yapılacaktır.

3- Emeklilikte yaş kriteri getirilip getirilmeyeceği merak konusu oldu. Öncelikle EYT'lilerde yaş ortalaması 49.9 çıkıyor. Yani öyle 41-42 yaşında emekli olacak EYT'li yok.

4- Asgari ücrete gelince, insani bir ücret gündemde.

5- Bakanlığın yaptığı araştırmada çalışanların 7 bin 600, işverenlerin beklentisi ise 7 bin lira. İstanbul, İzmir ve Ankara için beklenti 8 bin olması yönünde. Edindiğim izlenim 8 binin üzerinde olacağı şekilde.

13 Aralık 2022, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Zeki Müren de bizi görecek mi?

Yılmaz Erdoğan'ın meşhur filmi "**Vizontele**", dün Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Türkiye İnovasyon Haftası nedeniyle Türkiye İhracatçılar Meclisi'ne seslendiği konuşmasında yaptığı bir benzetmeyle gündeme geldi.

Hatırlarsınız, o filmde ilk kez televizyonla karşılaşan bir köylüyü oynayan **Cem Yılmaz**, "**Zeki Müren de bizi görecek mi?**" demiş ve o söz hafızalara kazınmıştı. Cumhurbaşkanı **Erdoğan** da konuşmasında Togg'un açılışına katılmayıp ABD'ye giderek hamburger yemeyi tercih eden **Kılıçdaroğlu**'na "**Vizontele muhalefet**" adını taktı. Açık konuşmak gerekirse "**Bay Kemal**"den daha çok yakıştı.

Türkiye'de ilk televizyon anonsu 1968 yılında gerçekleşti. O günden bu yana Türkiye'de teknolojik alanda baş döndürücü bir değişim yaşandı ve yaşanıyor. Ancak bu değişimden ne yazık ki CHP, zihniyet olarak hiç nasibini almadı.

Teknolojide, sanayide, insan haklarında ve ekonomide her değişimin önüne set çekti. Yenilikçi lider olarak tanıtılarak CHP koltuğuna oturtulan ve Türkiye'nin Gandhi'si olarak lanse edilen **Kılıçdaroğlu** ise gelinen noktada tam bir hayal kırıklığı oldu.

Geçtiğimiz günlerde katıldığı bir Youtube yayınında gençlerin 20 yıldır kullandığı görüntülü konuşmayı yeni bir teknoloji gibi anlatan **Kılıçdaroğlu**'nun Türkiye'nin otomotiv ve savunma sanayiindeki değişim hamlesini itibarsızlaştırmaya çalışmasını yadırgamamak gerekir.

ERDOĞAN, YUNANİSTAN'A VE ABD'YE RESTİ ÇEKTİ

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Samsun'da gençlerle buluşmasında "**Yunanistan rahat durmazsa vururuz**" sözleri Türkiye'den çok Yunanistan'da ses getirdi. Belki de "**ses getirdi**" demek zayıf kalır; panik yarattı.

Askeri olarak ABD'ye, ekonomik olarak da AB'ye mahkûm olan Avrupa'nın şımarık çocuğu Yunanistan, son dönemde Ege adalarını silahlandırarak açıkça Lozan'ı

çığnemişti. Akdeniz'deki enerji kaynakları konusunda Türkiye'yi sürekli tahrik eden Yunanistan artık bardağı taşırdı.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın "**Tayfun**" adı verilen füzeyle ilgili Yunanistan'a yaptığı uyarı Yunan basınında büyük yankı buldu. Ta Nea Gazetesi, "**Erdoğan, Atina'yı vuracak**" manşetini attı. Kathimerini Gazetesi ise "**Yunanlılar sakinleşmezse Tayfun füzeleri Atina'yı vuracak**" başlığıyla çıktı.

Evet, **Erdoğan** hem Yunanistan'a hem de ABD'ye resti çekti. Cevabı şimdi Yunanistan'dan değil, ABD'den bekliyoruz. Çünkü sözde müttefikimiz ABD, Türkiye-Yunanistan sınırına ve Ege adalarına askeri yığınak yaparak bize gözdağı vermeye çalışıyor.

Peki buradan sıcak bir çatışma çıkabilir mi? Siyasi gözlemciler, Yunanistan'ın asla Türkiye'yle çatışmayı göze alamayacağını söylüyor.

Peki ABD, Ege'de böyle bir çatışmanın fitilini ateşleyebilir mi? Ukrayna Savaşı'ndaki bataklıktan sıyrılmaya çalışan ABD'nin son isteyeceği şeyin, bölgede yeni bir çatışma olacağını düşünüyorum.